

Akram Zaatari

Contra la fotografia. Història anotada de l'Arab Image Foundation

Exposició del 7 d'abril al 25 de setembre de 2017

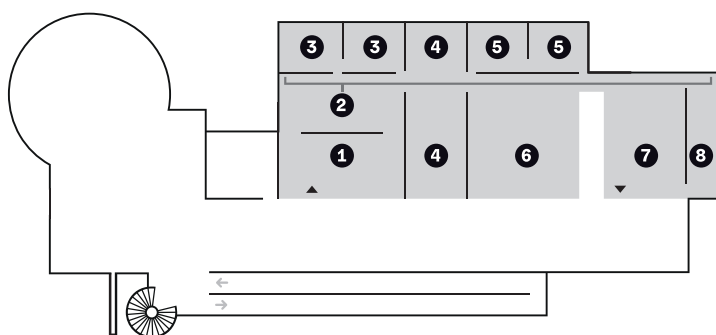

Akram Zaatari, *Safety Film*, 2017 (detall). Ampliació d'un negatiu de 35 mm d'Antranick Bakerdjian, Jerusalem, dècada de 1950

«Col·leccionar fotografies és involucrar-se en un procés d'enregistrament selectiu, com una segona lectura, com una reescriptura creativa que és tan fotogràfica com l'acte mateix de captar imatges.»

Akram Zaatari

Edifici Meier. Planta 0

- 1 La fotografia i el vehicle
- 2 Sobre la morfologia
- 3 Desplaçament i performativitat
- 4 Sobre la fotografia, la gent i els temps moderns
- 5 Vint-i-vuit nits i un poema
- 6 Narratives objectuals
- 7 Contra la fotografia
- 8 Arxius de futur

ELS OBJECTES FOTOGRÀFICS HAN CENTRAT la pràctica artística d'Akram Zaatari (Sidó, Líban, 1966) des del 1995. Les formacions o emergències fotogràfiques, com en diu ell, constitueixen el focus d'aquesta exposició: objectes enigmàtics que mostren el rastre d'esdeveniments passats i acompanyen les persones en moments clau de la seva vida. De vegades curosament conservades, altres vegades destruïdes, les fotografies tenen la capacitat de provocar reaccions diverses i extremes. Si inicialment capturen moments, canvien amb el temps. Canvia la percepció d'una imatge, però de vegades també s'altera la qualitat física de l'objecte mateix com a resultat del seu contacte amb l'entorn natural, social i polític. El desig de posseir aquestes imatges, de buscar-les i col·leccionar-les, està arrelat en un ventall de motivacions que van des dels aspectes personals fins als comercials. Són un al·licient per als nostres desigs emocionals, culturals i econòmics.

El 1997 Zaatari va cofundar l'Arab Image Foundation (AIF), no sols per contenir aquesta activitat col·leccionista, sinó també per organitzar-la dins un marc institucional i donar-li forma a través d'una col·lecció en expansió, que és el resultat de múltiples procediments d'adquisició. Lluny de ser un mer repositori de documents, la força i originalitat de l'AIF radica en la intersecció crítica de dues pràctiques d'arxiu, la institucional i l'artística. Durant els últims vint anys, l'AIF ha estat el mitjà a través del qual Zaatari ha desenvolupat bona part dels seus projectes i interessos.

L'exposició constitueix una reflexió subjectiva sobre l'AIF i la seva evolució a través de l'obra de Zaatari, que obre el camí a una comprensió més àmplia de la fotografia. Es pot entendre com el resultat d'una excavació que aborda la institució com un tot, incorporant col·leccions específiques i objectes fotogràfics que poden mostrar signes de desgast i fins i tot de violència.

La fotografia i el vehicle

ELS PRIMERS PROJECTES DE ZAATARI amb l'AIF tenien un enfocament antropològic i derivaven dels patrons predominants que havia observat en els àlbums familiars de mitjans del segle XX. Aquests projectes giraven entorn de la representació del cos i de les classes socials. *The Vehicle: Picturing Moments of Transition in a Modernising Society* (1999) reflexiona sobre dos invents significatius de finals del segle XIX: la càmera i el vehicle de motor. Es tractava d'una exposició sobre l'autorepresentació, però també d'una exploració de la manera en què la modernitat s'infiltrava en la vida de la gent en el món àrab.

En part com una represa de *The Vehicle*, aquesta mostra s'inspira en el treball en curs de l'artista amb objectes d'arxiu. Es reproduïxen les dues cares de la fotografia i se'ls dona la mateixa importància, de manera que els visitants poden apreciar tant la imatge com les anotacions de la família i de la institució al dors.

Sobre la morfologia

AL LLARG DE L'EXPOSICIÓ, una cronologia traça el creixement en volum de la col·lecció i la diversitat de la seva procedència. El material que s'hi ha incorporat està representat gràficament en unitats que en mesuren la quantitat i en el llibre que recull les tres-centes col·leccions, dividit en tres volums, on s'explica la història de cada una.

Algunes intervencions presenten quatre idees que, a parer de l'artista, val la pena remarcar en relació amb la col·lecció de l'AIF. La primera es refereix a la consideració de les fotografies com a objectes, i no simplement com a imatges, cosa que queda representada pel dors de les fotografies. La segona idea té a veure amb la propietat de les col·leccions i el fet de formar part de la col·lecció de l'AIF físicament o només digitalment. S'exemplifica amb una caixa buida, facsímil d'una caixa de fusta que contenia diapositives. La tercera constitueix una reflexió sobre el conjunt fotogràfic, com és el cas de l'arxiu Photo Surprise del Photo Jack Studio (Trípoli, Líban). Es tracta de la primera vegada que l'AIF va optar per preservar material intacte i va deixar la pel·lícula sense processar dins els calaixos originals de fusta en què s'havia conservat; és a dir, va privilegiar la preservació del conjunt de l'arxiu per damunt de les imatges. Finalment, la idea de l'empremta que deixen les col·leccions, indicant tot allò que en queda fins i tot després que una col·lecció deixi de formar part de l'AIF. Això es representa amb sis arxivadors creats per l'artista on s'observen rastres dels fulls de contactes de Rifat Chadirji.

Desplaçament i performativitat

EL FOTÒGRAF D'ESTUDI DE LA CIUTAT DEL CAIRE Van Leo (1921–2002) es va inspirar en el cinema i en la indústria de l'entreteniment. La seva obra aprofundeix en les transformacions socials que es van produir a Egipte durant la segona meitat del segle XX, així com en el caràcter performatiu del fet de posar davant la càmera.

L'interès de Zaatari per Van Leo té a veure amb «la possibilitat de plantejar a través d'ell una qüestió més àmplia sobre aquelles tradicions en extinció de producció d'imatges, i de construir-hi al voltant una pràctica contemporània». La investigació de Zaatari sobre Van Leo adopta una perspectiva experimental, ja que representa o reescriu les imatges originals i converteix la fotografia analògica en blanc i negre en fotografia digital en color.

Sobre la fotografia, la gent i els temps moderns

TRAVESSANT LA CRONOLOGIA TROBEM dues pel·lícules que recullen la recerca duta a terme per Zaatari a l'AIF: *On Photography, People and Modern Times* (2010) i *On Photography, Dispossession and Times of Struggle* (2017). Es tracta d'un referent imprescindible per entendre la concepció de Zaatari de l'arxiu i la funció social de la fotografia. Les pel·lícules es projecten consecutivament en pantalles encarades, de manera que es crea un diàleg entre elles.

La primera, una projecció de doble canal instal·lada a l'antiga seu de l'AIF, explora les transformacions que experimenten les fotografies en la transició del context original a l'arxiu. La segona, que parteix de la idea de pèrdua i desposseïció, analitza la posició de l'individu en un context de guerra, així com el fet que les fotografies esdevinguin l'únic testimoni d'aquest desplaçament, un testimoni que també corre el risc de ser dispersat.

Vint-i-vuit nits i un poema

HASHEM EL MADANI HA ESTAT UN PERSONATGE CLAU en la investigació de Zaatari d'ençà que es van conèixer el 1999. El Madani va fundar l'Studio Shehrazade el 1958 a la ciutat natal de Zaatari, Sidó, al sud del Líban, i ha fotografiat els seus habitants durant dècades. A parer de Zaatari, l'Studio Shehrazade és un lloc d'intervenció arqueològica per intentar desenterrar no sols els negatius i les fotografies fetes a l'estudi, sinó també les històries que hi ha al darrere, així com el marc socioeconòmic que sosté la pràctica fotogràfica en una ciutat petita.

Zaatari sempre s'ha interessat per les múltiples vides dels artefactes i les transformacions que experimenten al llarg de les generacions i els diversos contextos. Per això està convençut que els arxius han de tenir més d'una generació per poder-los apreciar: només comencen a guanyar perspectiva i a tenir sentit amb els canvis que comporta el pas de les generacions.

Twenty-Eight Nights and a Poem fa referència a una sèrie d'obres de Zaatari centrades en l'arxiu de l'Studio Shehrazade i conté tres bucs de calaixos amb fotografies de 28 objectes seleccionats de l'estudi, *Studio Shehrazade – Reception Space* (2006) i *Endnote* (2014).

Narratives objectuals

LES IMATGES PRESENTADES EN AQUESTA SECCIÓ són ampliacions fotogràfiques de negatius de 35 mm i de fulls fotogràfics i plaques de vidre de diverses mides. Cada imatge que s'hi ha enregistrat explica una història, però l'objecte que conté la imatge n'explica una altra de diferent. Els objectes descrits de vegades mostren senyals de retocs, les empremtes dactilars del fotògraf, o cinta adhesiva. Alguns estan erosionats o consumits per efecte de condicions externes o simplement pel pas del temps. Són compostos d'esdeveniments passats juntament amb vestigis de la història que formen part inherent de l'objecte fotogràfic. Els relats que es desprenen del deteriorament dels negatius afegeixen una altra capa d'informació a les imatges que hi apareixen inscrites.

Contra la fotografia

LA SÈRIE TITULADA *Against Photography* (2017) inclou negatius en gelatina que han sofert rascades o altres menes d'abasió. Obviant les imatges, Zaatari només va deixar constància del relleu de les superfícies dels negatius, i ho va reproduir en forma d'impressions de plaques gravades digitalment. En aquest cas, doncs, no és la imatge el que vehicula informació històrica, sinó el material en el qual està incrustada. Cada signe de desgast explica una història de l'objecte que no té res a veure amb la de la imatge que hi ha reproduïda.

Archaeology (2017) evoca el rastre del temps plasmat en una placa de vidre a través d'una reconstrucció de mida natural d'una placa que mostra la figura nua d'un atleta. La imatge original es va recuperar de l'estudi d'Antranick Anouchian a Trípoli després d'una inundació.

Arxius de futur

SITUADA ENTRE L'ÚLTIMA SALA I EL CARRER –entre la museïtzació i la realitat viva–, hi ha una recreació d'una sala de conservació, un lloc on cal controlar la llum, la temperatura i la humitat i en el qual descansen vestigis d'esdeveniments passats. Zaatari ha volgut agafar el que és més privat d'un arxiu i situar-ho en un espai que sembla un aparador, on la gent que s'ho mira des del carrer passa a formar part de l'exposició.

Exposició organitzada pel Museu d'Art Contemporani de Barcelona i el National Museum of Modern and Contemporary Art de Corea.

Comissaris

Hiuwai Chu, Bartomeu Marí

Publicació

Akram Zaatari. Contra la fotografia. Historia anotada de la Arab Image Foundation. Amb una introducció de Hiuwai Chu i Bartomeu Marí, un assaig de Mark Westmoreland, una conversa entre Chad Elias i Akram Zaatari i una selecció de materials de l'arxiu de l'AIF a càrrec d'Ian B. Larson i Akram Zaatari. També s'hi inclou una selecció de les noves produccions de l'artista. Coeditat entre el MACBA i el MMCA de Corea. Edicions en castellà, anglès i coreà. Data de publicació: juliol de 2017.

Visites comentades

(a partir del 14 d'abril)
Consulteu els horaris i idiomes a www.macba.cat.

Dia Internacional dels Museus i Nit dels Museus

Consulteu programació especial a www.macba.cat.

Converses

Conversa inaugural

Akram Zaatari i Hiuwai Chu

Dijous 6 d'abril, 18.30 h. Atri Meier. Gratuït. Amb traducció simultània

Parlem de...

Política, migració i visualitat A càrrec de Julia Ramirez Blanco

Dissabtes 22 i 29 d'abril i 3 de juny, 19 h. Sales del museu. 5 €

Performance

Intervencions performatives en la *Història anotada de l'Arab Image Foundation* A càrrec de Yasmine Eid-Sabbagh

Del 8 al 14 de juny. Atri, sales i exterior del museu. Gratuït

Amb el suport de

FUNDACIÓN
ALMAYUDA

Horaris

Dilluns, dimecres, dijous i divendres, d'11 a 19.30 h (del 25 de juny al 24 de setembre, d'11 a 20 h)
Dimarts no festius, tancat
Dissabtes, de 10 a 21 h
Diumenges i festius, de 10 a 15 h

L'entrada al museu té validesa durant un mes. Activeu-la a la recepció i torneu tantes vegades com vulgueu.

MACBA

Museu d'Art Contemporani de Barcelona

Plaça dels Àngels, 1
08001 Barcelona
www.macba.cat

Segueix-nos

#AkramZaatari

Mitjans col·laboradors

